(המשך מעמוד 25)

רות דיין, פורסמה בשעתו במלואה ב־העולם הזה 1742).

הדסה ירמיה, שאימצה לעצמה את השם „הדסה מור", פירסמה את עיקרי הפרשה בשנת 1963 כאשר הוציאה את הספר דרכים לוהטות.

את הצד שלה בפרשת הדסה מור חו־שפת רות דיין בספרה בצימצום ובאיפוק רב. כתבה היא בין השאר:

ב־1963 פירסמה אשה צעירה רומאן אוטוביוגראפי, בהסוואה קלושה, על חיי־לת ועל מצביא גידם מפורסם. הרומאן, עורר שימת־לב בחברה הישראלית פחות משאפשר היה לשער. העיתונות הקדישה לו מקום כלשהו, ובני עשרה בלעוהו; אבל מבוגרים יודעי דבר כמעט אינם זוכרים אותו כיום. לדעתי, מלמד הדבר על בגרותו של הציבור שלנו. אין לש־כוח, שזה היה שנים אחדות לפני נחשול המתירנות שהציף בינתיים את העולם ו־

חיים חדשים

רות דיין נוהגת במכוניתה, בצאתה מביתו של הרב שלמה גורן, שם נערך טכס הגירושין שלה ממשה דיין בדצמבר 1971. אותה תקופה כבר סיימה רות דיין את כתיבת ספרה האוטוביאוגרפי. אבל אחרי הגירושין ממשה דיין הוסיפה לו פרק נוסף, שפרסומו השבוע עורר הדים רבים.

בכל ארץ אחרת היה הדבר מעורר זעקה גדולה.

...בן־גוריון ידע על החיכוכים בחיי־המשפחה שלנו, אף שלא עניינו אותו. אשתו פולה, שהירבתה להתעניין בכל הנעשה, לעתים היתה מעבירה לו קטעי רכילות.

...לא קשה היה לבן־גוריון להסביר עניין זה הסבר ראציונאלי. כל מי שלא היה מעורב בפרשה מעורבות אמוציונא־לית שאין מוצא ממנה, יכול היה לראות את הדברים באור זה. אולי אף משה ראה אותם כך. אבל עולמי שלי התמוטט. כל יום ויום היה כעין מיתה, ויותר מן הימים הלילות. היתה לי הרגשה שאני נגרפת אל איזה אסון נורא, ואינני יכולה לעשות מאומה אלא לחכות, לחכות בלי קץ. הי־תה זו הרגשה שאני נענשת על אהבתי. ביקשתי עזרה ועצה, וידעתי שאין; ו־הרגשה זו לא פסקה, כיוון שיותר ויותר הופנו אלי עיני הציבור.

אולם השנים עשו את שלהן וסוף סוף חזרו ונתחברו השברים במירקם־קיום חדש — דבר שפעם לא תיארתי לעצמי כי הוא אפשרי. כיום עדיין אני יכולה להמחיש לי את עינויי הנפש של הימים ההם, אבל שוב אינני אותה אשה חסרת־ישע. וכאשר אני נזכרת כיום במכתבו של בן־גוריון ובדברים שהקדיש בו ל־פרשת דוד ובת־שבע, אני גם יודעת כי דוד אמר אל המלאך: „כה תאמר אל יואב: אל ירע בעינך את הדבר הזה, כי כזה וכזה תאכל החרב," אבל בסיום הפרק נאמר: „וירע הדבר אשר עשה דוד בעיני ה'."

■ ■ ■

את פרשת אלישבע צ'יזס, אותה חשף העולם הזה שבועיים אחרי גי־רושיהם של רות ומשה, מזכירה רות דיין כבדרך אגב, בסיכום הפרק על יח־סי האהבה שלה, בו היא מספרת בין השאר:

זמן רב הייתי אומללה — אבל זו היתה בעייתי שלי. מבחינה מסויימת הפכתי את „המישורים המקבילים" שדי־בר עליהם בן־גוריון למציאות בחיי שלי: מעכשיו נועד משה להיות בעיני רק מנ־היג לאומי. הצד האחר נסתיים.

אהבתי את משה בשל מסירותו ופשטותו. אין להאשימו על שתפקידו ההיסטורי העלה אותו לגבהים מסחררים, שעובדה זו שינתה אותו. אמי הסבירה זאת: „כא־שר התחתנה רות עם משה, לא היתה לו כאריזמה."

כאשר התרחבה אגדתו של משה, קיבל מכתבי אהבה מנשים שאף לא ראו אותו בחייהן. לעתים היו מבקשות את עזרתי — ככל שהדבר לא ייאמן. זמן לא רב לפני הגט טילפנה אלי בחורה היסטרית (**הכוונה לאלישבע צ'יזס**) שרצתה שאס־ביר לה, מדוע הניח בעלי את השפופרת כאשר טילפנה אליו. אמרתי לה, שאין לי מושג מדוע יעשה זאת והצעתי לה ש־תטלפן אליו למשרדו; במשך הזמן פי־תחתי חוש הומור לגבי מה שפעם נראה כאסון אין־קץ. הבחורה טענה, שהיא צרי־כה לראות אותי מיד, משום שהיא על סף התמוטטות עצבים, וצרחה: „הבעל הזה שלך בוגד בי עם אשה אחרת!"

בעצם רציתי לצחוק, אבל אמרתי ב־נימה של השתתפות בצער: „דברים כא־לה קורים." הצעתי לה, שתבלע כדור הרגעה ותשכב לנוח. „מה ילדותי הוא," אמרתי לעצמי כשהנחתי את השפופרת. ולבחורה זו, שקולה נשמע לי נעים מאוד ולא מבוגר, היתה פרשת־אהבים עם משה שהגיעה לידיעת הרבים. אולי היה לי קל יותר, לוא בחר בעלי רק בנשים יפות, חיוניות ונחשקות.

...לעתים קרובות היה משה מטלפן מן הבית אל אשת הרומן הממושך ביותר שלו (**הכוונה לרחל רבינוביץ־כורם**) ואני הי־תי שומעת, כי מעולם לא טרח להנמיך קולו, גם כאשר היתה אשה זו מתאוננת שהוא בגד בה עם אשה שלישית. הוא היה אומר לה שלא תאמין בסיפורים כאלה — ואני הייתי שומעת.

„עולמי התמוטט. כל יום היה כעין מיתה ויותר מהימים הלילות"

...יחסו של משה אל נשים איננו שונה כל כך מן היחס הרווח; שונה הקסם שלו, והעובדה שהוא עצמו מאמין במה שאמר בן־גוריון, כי יש הפרדה גמורה בין שי־עור קומתו במישור הציבורי ובין נטיותיו האינטימיות. הוא גם משוכנע, כי חשי־בותו לאומה פוטרת אותו משום־מה מ־אמות־מידה אנושיות רגילות — והנסיבות מחזקות דעתו זו.

עד כאן סיפורה של רות דיין, האשה **שהיטיבה להכיר את משה דיין יותר מכל אשה אחרת, ושבגוללה את חלקה שלה בהגדה לבית דיין, השלימה עתה את החלק שהיה חסר עד כה בפסיפס האי־שיות המורכבת, המסובכת והמוזרה שלו.**

(המשך מעמוד 11)

והשיחוד יהיו בידיכם.

למיפלגות הקטנות יזרקו 100 אלף לי־רות*. הייתי רוצה לראות מישהו מכם מנהל מערכת־בחירות ב־100 אלף לירות, אפילו למישרה של תופס כלבים. כל זה כאשר הטלוויזיה חסומה בפנינו, כאשר הרדיו חסום בפנינו, כאשר אנחנו נאב־קים על שורה בעיתון יומי. ואילו אתם מציפים במשך השנים את אמצעי־התיק־שורת בשטיפת־המוח הטוטלית שלכם — שאתם המדינה והמדינה זה אתם, אתם ואין מילבדכם.

לא ייתכן

פיקוח

אינני מאמין, אדוני היושב־ראש, בפיקוח. אינני מאמין בו בכלל.

יש מבקר־המדינה, והוא ישתדל לעשות משהו, אבל אי־אפשר לפקח על אימפריה כלכלית כזאת. אפשר לפקח על מנגנון. אבל המנגנון הוא אפס קצהו של מיבנה המיפלגה. מי מפקח על שיכון עובדים? מי יפקח על חלקה של שיכון עובדים במערכת המיפלגה? למי מחלקים את ה־דירות? כמה דירות חולקו באמצעות ה־מכשיר הזה, לאו דווקא לבני צמרת ולחב־רים טובים, כי אם לאנשים שהמיפלגה רוצה לרכוש את אהדתם — ראשי חמו־לות, אנשים החולשים על מצבורי קולות? מי יכול למנוע את ההנאות, שהאימפריה המיפלגתית הזאת יכולה להעניק, כדי לרכוש עיירה, כדי לרכוש פרבר, כדי לר־כוש מושבה, כדי לרכוש כפר ערבי? שם זה גלוי לגמרי, הולכים ונותנים למוכ־תר טרקטור ממישרד ממשלתי אחד, הק־צבה דתית ממישרד ממשלתי שני, הלוואה חקלאית ממישרד ממשלתי שלישי. שיכו־נים, תוכניות־מיתאר — הכל ניתן.

על מה יפקח מבקר־המדינה? על ההו־צאות הישירות של המנגנון המיפלגתי? איזה חלק זה מהווה בכלל?

היו"ר יצחק נבון: זמנך עבר, תנסה לסיים.

אורי אבנרי: אנסה לקצר, אם כי חברי־הכנסת טריים עדיין, אחרת לא היו מצביעים בעד דיון שיימשך כל הלילה.

אהרון ידלין: על דיון שיימשך כל הלילה אתם החלטתם.

היו"ר יצחק נבון: אני החלטתי.

אורי אבנרי: סוף־סוף מישהו מקבל על עצמו אחריות.

אדוני היושב־ראש, כאשר החוק אינו קו־בע שום פיקוח על הנוהלים הפנימיים בתוך המיפלגות, יכול אדם אחד להשתלט על מיפלגה, ולעשות בה כבתוך שלו.

יוסף תמיר: יש דוגמה.

אורי אבנרי: יש כמה דוגמאות.

יוסף תמיר: אתה יודע למה אני מתכוון.

אורי אבנרי: אני יודע למה אני מתכוון, אתה יודע למה אתה מת־כוון — ואולי אין אנחנו מתכוונים לאותו דבר.

יצחק ה. קרינגהופר: יש שני חלומות של סיוט.

אורי אבנרי: חלומות ומציאות מתערבבים אצלכם.

■ ■ ■

הגשנו שורה ארוכה של הסתייגויות להצעת־החוק.

ההצעה העיקרית שלנו היתה שייקבע מימון אחיד לכל סיעה, בסך 300 אלף ל"י, בתוספת סכום קטן נוסף לכל ח"כ (10 אלף ל"י). בצורה זו היו נחסכים מיליונים רבים, וההפרש בין סיעתנו ובין המערך, למשל, היה קטן בחרבה. המערך היה מקבל למימון הבחירות 860,000 לירות, בעוד שלפי החוק המוצע יקבל 9,520,000 לירות, אם יזכה ב־56 מנדטים. המימון החודשי היה נקבע בהתאם לכך.

בדרך זו גם היינו קובעים את הסכום במליאת הכנסת, לעיני הציבור. כל שי־נוי היה מוכרח להגיע שוב לדיון ב־מליאה.

הצענו גם הסתייגויות אחדות שנועדו להחמיר את הפיקוח על כספי המיפלגות, לאסור קבלת תרומות מחו"ל, וכו'.

כל ההסתייגויות שלנו נידחו על־ידי הרוב העצום של המערך—גח"ל—מפד"ל, והחוק כפי שהוצע נתקבל סופית.

* הכוונה למיקדמה שתשולם ערב ה־בחירות לסיעה קטנה, כמו סיעת העולם הזה — כוח חדש, לניהול מערכת הבחירות.

סקופ

יומנו הסודי של משה שרת ז"ל מהלך אימים על גדולי המדינה - וימלא תפקיד חשוב במאבק על השלטון

מאת

יגאל לביב

פצצת־אטום מהלכת אימים ב־ימים אלה על ראשי המדינה.

פצצה חמושה, לא נצורה, כולה מיט־ען שיזעזע את הארץ זעזוע שכמותו לא ידעה.

חומר־הנפץ כפצצה זו איננו אי־ראניים. אלה הם 2,500 עמודים כתובים במכונת־כתיבה, שעליהם מתנוסס הכותרת: „משה שרת — יומן אישי".

מאז נפטר, ביולי 1965, מי שהיה שרי־החוץ וראש־ממשלתה של ישראל, היה ידוע רק בחוג מצומצם ביותר על קיום

הלוחם משה שרת מובא על כיסא גלגלים לוועידת מפא"י, ביולי 1965, בה נשא את נאומו ההיסטורי על דויד בן־גוריון ש„השליט במדינת־ישראל שלטון של פחד וחשבון."